

REPUBLIKA HRVATSKA
Visoki trgovački sud Republike Hrvatske
Berislavićeva 11, Zagreb

Poslovni broj: 83 Pž-2628/2019-2

R E P U B L I K A H R V A T S K A

R J E Š E N J E

Visoki trgovački sud Republike Hrvatske, u vijeću sastavljenom od sudaca, Ružice Omazić, predsjednice vijeća, Mirte Matić, sutkinje izvjestiteljice i Božene Zajec, članice vijeća, u pravnoj stvari tužitelja STEČAJNA MASA iza VTV-RI d.o.o. u stečaju, Rijeka, Marijana Stepčića 34, OIB 95677492775, kojeg zastupa punomoćnica Jasminka Hodžić, odvjetnica u Rijeci, Ante Starčevića 6, protiv tuženika PLODINE d.d., Rijeka, Ružićeva 29, OIB 92510683607, kojeg zastupa punomoćnica Nevenka Volf Gruden, odvjetnica u Rijeci, Školjić 10, radi isplate iznosa od 1.710.394,89 kn, odlučujući o tužiteljevoj i tuženikovoj žalbi protiv presude Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-1554/2007 od 30. svibnja 2014., u sjednici vijeća održanoj 15. svibnja 2020.

r i j e š i o j e

Ukida se presuda Trgovačkog suda u Rijeci poslovni broj P-1554/2007 od 30. svibnja 2014. i predmet vraća tom sudu na ponovno suđenje.

Obrazloženje

Pobijanom presudom naloženo je tuženiku platiti tužitelju iznos od 458.799,13 kn zajedno s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama u roku od osam dana (točka I. izreke); odbijen je tužbeni zahtjev za isplatu iznosa od 1.251.595,76 kn zajedno s pripadajućim zakonskim zateznim kamatama (točka II. izreke), te je naloženo tuženiku naknaditi tužitelju parnični trošak u iznosu od 68.468,76 kn u roku od osam dana.

Protiv navedene presude žalbe su podnijele obje stranke.

Tužitelj je podnio žalbu kojom presudu pobija u točki II. njezine izreke, te u točki III. njezine izreke u dijelu u kojem nije prihvaćen zahtjev tužitelja za naknadu parničnog troška, zbog pogrešno utvrđenog činjeničnog stanja, bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi u bitnome navodi: da je pogrešno prvostupanjski utvrdio da je podnošenjem tužbe tužitelj konkludentno raskinuo Osnovni ugovor i anekse, te da tužitelj nije od tuženika tražio ispunjenje ugovornih obveza; da prvostupanjski sud nije pružio valjano obrazloženje u odnosu na pet neimenovanih objekata pa da postoji bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 11. ZPP-a; da Osnovni ugovor nije raskinut, već je na snazi pa je tuženik, angažiravši druge izvođače, tužitelju prouzročio štetu u vidu izmakle koristi; da izmaklu korist čini zarada koju bi tužitelj

ostvario izvođenjem radova aluminijske bravarije na svim objektima, ne samo na temelju sklopljenih Aneksa, nego i na temelju Osnovnog ugovora kojim je tužitelj prihvatio izvođenje radova za 15 objekata; da je pogrešan izračun financijskog vještaka prema kojem je prilikom utvrđivanja izmakle koristi od ukupno očekivanog prihoda oduzeo iznos materijalnog troška i radne snage; da je pogrešno prvostupanjski sud utvrdio iznos obične štete, uzevši u obzir da je iznos troška za isporučeni materijal mnogo veći; da je cjelokupan materijal ugrađen na tuženikovim objektima i da tuženik taj materijal nije platio tužitelju pa ga je stekao besplatno, dok je tužitelj ostao dužan dobavljačima; stoga da činjenica da navedene troškove materijala tužitelj nije podmirio dobavljačima, ne može biti razlog da se tužitelju ne priznaju ti troškovi; da je prvostupanjski sud pogrešno primijenio odredbe čl. 1045., čl. 1085. Zakona o obveznim odnosima te ostale odredbe koje propisuju način naknade materijalne štete; da je pogrešno prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kad tužitelju nije priznao zatraženi PDV; da je pogrešno prvostupanjski sud primijenio materijalno pravo kad tužitelju nije priznao nastali trošak po polici osiguranja te konačno, da je pogrešna i odluka o parničnom trošku budući da su tuženiku priznate radnje uzrokovane njegovim osporavanjem, a trošak vještačenja je trebalo priznati u cijelosti te je neosnovano stavljen u prijeboj sa troškom sudskih pristojbi, a također, tužitelju nisu dosuđene zakonske zatezne kamate na trošak postupka. Zbog svega navedenog, predlaže preinačiti točku II. izreke pobijane presude te u cijelosti prihvatiti tužbeni zahtjev, kao i preinačiti točku III. izreke pobijane presude i tužitelju u cijelosti dosuditi trošak parničnog postupka, a podredno, ukinuti presudu u pobijanom dijelu i predmet vratiti prvostupanjskom sudu na ponovno suđenje. Zahtijeva trošak žalbenog postupka u iznosu od 33.125,00 kn.

Tuženik je podnio žalbu kojom presudu pobija u točki I. njezine izreke te u točki III. njezine izreke u dosuđujućem dijelu, zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primjene materijalnog prava. U žalbi u bitnome navodi: da je podnošenjem ponude za sklapanje ugovora o izvođenju radova za koje nije bio registriran te podnošenjem lažne referentne liste, tužitelj postupao na prijevarni način i doveo tuženika u zabludu i prevarom naveo da sklopi ugovor; da činjenica plaćanja iznosa od 37.000,00 kn dobavljaču Horvat trgovina d.o.o. Čakovec za objekt u Slatini nije dokazana te da ne proizlazi iz nalaza i mišljenja financijskog vještaka; da nije vidljivo na temelju čega je prvostupanjski sud tužitelju dosudio iznos štete za objekt u Slatini u iznosu od 60.000,00 kn, na koje se račune taj iznos odnosi te nije jasan tijek zatezne kamate u tom dijelu; da uopće nije jasno u kakvoj je vezi činjenica da je tužitelj platio dobavljaču Feal Hrvatska d.o.o. iznos od 60.000,00 kn sa dosuđenim iznosom obične štete za objekt u Slatini te konačno, da je pogrešno prvostupanjski sud odbio kao neosnovan tuženikov prigovor zastare. Predlaže ukinuti prvostupanjsku presudu u pobijanom dijelu, odnosno preinačiti ju te u cijelosti odbiti tužbeni zahtjev, uz obvezu tužitelju da tuženiku naknadi troškove parničnog postupka.

Žalbe su osnovane, ali ne iz razloga koji se u njima navode.

Ispitavši pobijanu presudu u skladu s odredbom čl. 365. Zakona o parničnom postupku („Narodne novine“ broj: 53/91, 91/92, 58/93, 112/99, 129/00, 88/01, 117/03, 88/05, 2/07, 84/08, 96/08, 123/08, 57/11, 25/13, 89/14 i 70/19; u daljnjem tekstu: ZPP), u granicama razloga navedenih u žalbi te pazeći po službenoj dužnosti na bitne povrede odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. t. 2., 4., 8., 9., 11., 13. i 14. ZPP-a i pravilnu primjenu

materijalnog prava, ovaj je sud utvrdio da je nepravilna i nezakonita jer je prvostupanjski sud pogrešno primijenio materijalno pravo te je činjenično stanje nepotpuno utvrđeno.

Predmet spora je tužiteljev zahtjev za naknadu utuženog iznosa s osnove naknade štete u vidu obične štete i izmakle koristi.

U postupku pred prvostupanjskim sudom utvrđeno je:

- da su stranke 19. siječnja 2007. sklopile Osnovni ugovor broj 22/07 za izvođenje radova (dalje: Osnovni ugovor),
- da je tim Ugovorom tuženik kao naručitelj povjerio tužitelju kao izvoditelju radova izvođenje aluminijske bravarije na 10 neimenovanih objekata po tuženikovoju narudžbi prema Ponudi od 21. prosinca 2006. koja je sastavni dio Ugovora, te na još dodatnih 5 objekata po cijeni iz Ugovora,
- da su stranke naknadno sklopile Aneks broj III, Aneks broj IV. te Aneks broj V. Osnovnom ugovoru,
- da je tuženik jednostrano raskinuo navedene anekse dopisom od 9. kolovoza 2007.,
- da je razlog raskida bila ugovorena cijena izvođenja radova, koja je prema tuženikovom mišljenju bila previsoka,
- da je dobavljač Feal Hrvatska d.o.o. isporučio tužitelju robu za izvođenje radova na objektu Supermarket Plodine – Slatina (koji je predmet Aneksa broj III.) u vrijednosti od 354.803,04 kn i za to mu ispostavio račune, te da je tužitelj tom društvu po navedenim računima platio ukupno 60.000,00 kn,
- da je društvo Feal Hrvatska d.o.o. pokrenulo ovrhu protiv tužitelja, ali da svoju tražbinu nije niti djelomično naplatilo,
- da je Horvat trgovina d.o.o. Čakovec tužitelju isporučio aluminijske ravne panele za opremu aluminijske stolarije na objektu Supermarket Plodine – Slatina u vrijednosti od 73.932,00 kn po računu od 7. kolovoza 2007., te da je tužitelj po navedenom računu platio tom društvu istog dana iznos od 37.000,00 kn,
- stoga da je tužitelj na objektu Supermarket Plodine – Slatina imao običnu štetu u ukupnom iznosu od 97.000,00 kn, koliko je za isporučenu robu za taj projekt tužitelj platio dobavljačima Feal Hrvatska d.o.o. i Horvat trgovina d.o.o. Čakovec,
- da je tužitelju nastala šteta i u vidu izmakle koristi za objekte Supermarket Polodine u Slatini, Supermarket Plodine u Čepinu i Supermarket Plodine u Križevcima u ukupnom iznosu od 361.799,14 kn, odnosno 120.599,71 kn po svakom objektu.

Prema općim odredbama Zakona o obveznim odnosima valjani ugovor može se raskinuti sporazumom (čl. 160. ZOO-a), zbog neispunjenja (čl. 360. ZOO-a), zbog djelomične nemogućnosti ispunjenja (čl. 373. st. 2. ZOO-a) i zbog promijenjenih okolnosti (čl. 369. ZOO-a). Međutim, Zakon o obveznim odnosima za pojedine ugovore predviđa i posebne pretpostavke za raskid, pa je tako za ugovor o djelu propisan raskid ugovora voljom naručitelja (čl. 619. ZOO-a).

U konkretnom slučaju, iz stanja spisa te utvrđenog činjeničnog stanja ne proizlazi da je ugovor među strankama raskinut sporazumom, a niti zbog neispunjenja od strane tužitelja, odnosno zbog djelomične nemogućnosti ispunjenja, već proizlazi da je raskinut voljom naručitelja, tuženika.

Odredbom čl. 619. ZOO-a koja regulira raskid ugovora o djelu voljom naručitelja, sve dok naručeno djelo nije dovršeno, naručitelj može raskinuti ugovor kad god hoće, ali je u tom slučaju dužan isplatiti izvođaču ugovorenu naknadu, umanjenu za iznos troškova koje ovaj nije imao, a koje bi inače imao da ugovor nije raskinut, a i za iznos zarade što ju je ostvario na drugoj strani ili što ju je namjerno propustio ostvariti.

Stoga u konkretnom slučaju tužitelj ne smije trpjeti štetu zbog tuženikovog jednostranog raskida ugovora. Prema odredbi čl. 619. ZOO-a izvođač, odnosno tužitelj raskidom ugovora ne dolazi niti u nepovoljniji niti u povoljniji položaj jer ga je naručitelj dužan dovesti u materijalni položaj kao da je ugovor do kraja izvršen.

Ovaj sud, jednako kao i prvostupanjski, smatra da tuženik nije dokazao svoje tvrdnje o tome da je tužitelj prilikom sklapanja ugovora postupao na prijevarni način te doveo tuženika u zabludu. Međutim, to su sve razlozi zbog kojih je tuženik mogao tražiti poništaj ugovora i eventualno naknadu štete, što on nije učinio već je raskinuo ugovore i to ne, kao što to on tvrdi, zbog toga što tužitelj nije bio registriran za obavljanje predmetne djelatnosti ili zbog lažne referentne liste, već ih je raskinuo zbog nezadovoljstva cijenom, kako to jasno proizlazi iz svih dokaza izvedenih tijekom prvostupanjskog postupka, što je pravilno utvrdio i prvostupanjski sud.

Dakle, tuženik kao naručitelj ugovorenih radova bio je ovlašten raskinuti ugovoreni posao sve dok ovaj nije dovršen, što znači da je zbog nezadovoljstva ugovorenom cijenom ili zbog činjenice što tužitelj nije bio registriran za obavljanje ugovorene djelatnosti tuženik mogao raskinuti sporne Aneксе i Osnovni ugovor, no naravno uz snošenje zakonskih posljedica koje iz toga slijede, a to su upravo prava koja tužitelj kao povrijeđena ugovorna strana može od njega potraživati temeljem odredbe čl. 619. ZOO-a, neovisno o tome što je on svoj tužbeni zahtjev nazvao odštetnim tužbenim zahtjevom. Naime, prema odredbi čl. 186. st. 3. ZPP-a, sud će po tužbi postupiti i kad tužitelj nije naveo pravnu osnovu tužbenog zahtjeva, a ako ju je naveo, sud za nju nije vezan.

Radi pogrešnog pravnog pristupa prvostupanjskog suda spornom odnosu među strankama, prvostupanjski sud je propustio ocijeniti osnovanost zahtjeva tužitelja u smislu odredbe čl. 619. ZOO-a, zbog čega je činjenično stanje ostalo nepotpuno utvrđeno te nema uvjeta za preinačenje presude.

Slijedom navedenog, odlučeno je kao u izreci na temelju odredbe čl. 370. ZPP-a.

U ponovnom postupku, prvostupanjski sud će imati u vidu da je na tuženiku teret dokaza o iznosu za koji valja umanjiti ugovorenu naknadu prema odredbi čl. 619. st. 1. ZOO (dakle o visini troškova koje bi tužitelj inače imao da ugovor nije raskinut, kao i o tome da je tužitelj ostvario zaradu na drugoj strani, odnosno da ju je namjerno propustio ostvariti). Također će prvostupanjski sud imati u vidu da se tužitelju ne može posebno dosuditi naknada troškova za koje tužitelj tvrdi da ih je imao u vezi s projektom Slatina, jer ti troškovi već ulaze u vrijednost ugovorene naknade za naručene radove te se ugovorena naknada ne umanjuje za te troškove, već samo za one koji tužitelju nisu nastali. Konačno, a vezano za tuženikov prigovor zastare, prvostupanjski sud će imati u vidu da tražbina zbog raskida ugovora voljom naručitelja dospijeva u trenutku raskida ugovora. Pri tome se volja ugovorne strane za raskid ugovora može očitovati i konkludentnim radnjama, ali iz ponašanja ugovorne strane mora biti

sasvim jasno da ona želi raskid kao posljedicu svog ponašanja. U konkretnom slučaju iz spisa proizlazi da je tuženikova volja za raskid Osnovnog ugovora izražena u tekstu Sporazuma o raskidu Osnovnog ugovora br. 22/07 od 22. kolovoza 2007. (str. 30. spisa), koji tekst je sastavio tuženik te ga dostavio tužitelju, koje činjenice su nesporne među strankama. Iako tužitelj nije pristao na sporazumni raskid Osnovnog ugovora, iz činjenice da je tuženik u tekstu sporazumnog raskida izrazio svoju volju za raskid Osnovnog ugovora, te iz činjenice da nakon tuženikovog jednostranog raskida Aneksa III., IV. i V. tuženik nije sklapao daljnje Aneксе s tužiteljem na temelju Osnovnog ugovora, a izvođenje radova na izgradnji novih supermarketa povjerio je umjesto tužitelju drugim izvođačima – proizlazi da je Osnovni ugovor raskinut od strane tuženika 22. kolovoza 2007. Pri tome je nejasno da tužitelj inzistira na tome da Osnovni ugovor nije raskinut, a u isto vrijeme zahtijeva naknadu štete u vidu izmakle koristi, koju u takvoj situaciji ne može tražiti, budući da u slučaju da je ugovor na snazi može zahtijevati samo njegovo ispunjenje (dakle, inzistirati na tome da mu tuženik povjeri sve radove predviđene tim ugovorom, da ih on izvrši u cijelosti te da mu ih tuženik plati) i eventualnu naknadu štete zbog zakašnjenja. Konačno, što se tiče pet neimenovanih objekata u odnosu na koje stranke nisu sklopile anekse, valja kazati da Osnovni ugovor u pogledu tih objekata ne sadrži naznaku određenog ili odredivog predmeta obveze, naznaku količine i vrste radova, zbog čega tužitelju kao posljedica raskida Osnovnog ugovora ne pripada naknada iz čl. 619. st. 1. ZOO-a i za te neimenovane objekte. U odnosu na te objekte, tužitelju ne pripada niti izmakla korist, budući da tužitelj u konkretnom slučaju samo na temelju Osnovnog ugovora nije mogao ostvarivati zaradu – pa ovu raskidom tog ugovora nije mogao niti „izgubiti“. Tužitelj, slijedom toga, ne može s uspjehom zahtijevati obvezivanje tuženika isplatiti mu zaradu koju je (kako tvrdi) izgubio neispunjenjem (nepostojećih) aneksa. Tek je sklopljenim aneksima (pojedinačno svakim) određen predmet tužiteljeve obveze i cijena – i samo u odnosu na svakog od njih pojedinačno treba cijeliti tužiteljevo pravo na naknadu zbog raskida voljom naručitelja (tuženika).

Zagreb, 15. svibnja 2020.

Predsjednik vijeća
Ružica Omazić

Broj zapisa: **17896-42ffd**

Kontrolni broj: **02c9f-bbec-443a4**

Ovaj dokument je u digitalnom obliku elektronički potpisan sljedećim certifikatom:

CN=RUŽICA OMAZIĆ, L=ZAGREB, O=VISOKI TRGOVAČKI SUD REPUBLIKE HRVATSKE, C=HR

Vjerodostojnost dokumenta možete provjeriti na sljedećoj web adresi:

<https://usluge.pravosudje.hr/provjera-vjerodostojnosti-dokumenta/>

unosom gore navedenog broja zapisa i kontrolnog broja dokumenta.

Provjeru možete napraviti i skeniranjem QR koda. Sustav će u oba slučaja prikazati izvornik ovog dokumenta.

Ukoliko je ovaj dokument identičan prikazanom izvorniku u digitalnom obliku, **Visoki trgovački sud Republike Hrvatske** potvrđuje vjerodostojnost dokumenta.